

Hội thảo khoa học toàn quốc "Vấn đề đạo đức xã hội trong văn học, nghệ thuật hiện nay"

Trong hai ngày 11-12/11/2014, tại thành phố Hồ Chí Minh, Hội đồng Lý luận, phê bình văn học, nghệ thuật Trung ương tổ chức Hội thảo khoa học toàn quốc: "Vấn đề đạo đức xã hội trong văn học, nghệ thuật hiện nay". Tham dự Hội thảo có các đại biểu là đại diện lãnh đạo Đảng, Nhà nước; các bộ, ban, ngành trung ương, các tỉnh, thành phố; các nhà khoa học, cán bộ lãnh đạo, cán bộ quản lý văn hóa nghệ thuật, các văn nghệ sĩ... trong cả nước. Hội thảo nhằm thiết thực triển khai thực hiện Nghị quyết Hội nghị Trung ương 9 (khóa XI) về "Xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững đất nước". Ban tổ chức nhận được hơn 80 bài tham luận.

Tại Hội thảo, các đại biểu nhất trí chung, từ khi ban hành Nghị quyết Trung ương 5 (khóa XII, năm 1998) đến nay, đi đôi với nhiệm vụ chăm lo phát triển kinh tế - xã hội, Đảng ta ngày càng coi trọng phát triển văn hóa, văn học, nghệ thuật, coi đó là nền tảng tinh thần vững chắc của xã hội, tạo ra sức mạnh nội sinh quan trọng, to lớn của đất nước nhằm bảo đảm sự phát triển bền vững và bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam XHCN hướng tới mục tiêu dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh. Tuy nhiên, những thành tựu trên lĩnh vực văn hóa, văn học, nghệ thuật của chúng ta thời gian qua chưa đáp ứng được yêu cầu của công cuộc đổi mới và hội nhập quốc tế, đặc biệt chưa bảo đảm văn hóa là mục

tiêu, là động lực phát triển bền vững đất nước, chưa góp sức tích cực xây dựng đạo đức, nhân cách con người Việt Nam.

Có thể thấy, những mặt tích cực từ các hoạt động của lĩnh vực giải trí Việt mang tới cho đời sống văn hóa, giải trí trong nước nhiều chuyển biến tích cực: thực sự có thị trường, có một đội ngũ đông đảo những người làm nghề chuyên nghiệp. Song, trong văn học nghệ thuật, chức năng giải trí dường như có phần đang lấn át các chức năng cơ bản khác, trong đó có chức năng giáo dục, đặc biệt là đối với các loại hình nghệ thuật như sân khấu, điện ảnh, âm nhạc; diện mạo của văn học nghệ thuật bao gồm rất nhiều mặt song đường như có quá nhiều vấn đề nổi cộm, những hiện tượng tiêu cực... khiến cái nhìn tổng thể xấu đi, thậm chí một số ý kiến còn cho rằng đó là do đạo đức xã hội đang xuống cấp.

Hội thảo chỉ rõ, xu hướng vận động của đạo đức xã hội ở Việt Nam hiện nay đã và đang xuất hiện rất nhiều vấn đề lớn và phức tạp chưa từng có so với giai đoạn trước năm 1975, 1980. Sự tha hóa về đạo đức trên hầu hết các lĩnh vực của đời sống xã hội không còn là điều bất thường, mà đó là điều rất đáng lo ngại. Văn hóa nghệ thuật luôn được kỳ vọng sẽ góp phần tác động để xã hội phát triển tốt đẹp hơn. Tuy nhiên, thực tế đời sống văn hóa nghệ thuật những năm qua cho thấy những giá trị tốt đẹp, những mặt tích cực của xã hội thì lại rất ít được đề cập đến. Một câu hỏi mà nhiều đại biểu tại Hội thảo đã đặt ra là, liệu văn hóa nghệ thuật có thể cứu rỗi được vấn đề đạo đức xã hội hiện nay

không khi mà chính bản thân cái đẹp của văn hóa nghệ thuật cũng đang ngày càng trở nên u ám và đang bị hủy hoại nghiêm trọng bởi yếu tố thương mại.

Để có được một xã hội đạo đức thì phải có những con người đạo đức. Tương tự, để có những tác phẩm văn học, nghệ thuật đạo đức thì cũng phải có những người nghệ sĩ đạo đức. Theo đó, để đời sống văn hóa, văn học nghệ thuật nước nhà phát triển tốt hơn thì cần có một quá trình dài đòi hỏi nhiều nỗ lực, mạnh dạn thay đổi tư duy, lý luận và nhận thức thẩm mỹ. Tại Hội thảo, các đại biểu cũng đã đề ra những giải pháp, định hướng thiết thực để góp vào công cuộc “Xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam, đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững đất nước”, mà trên hết là lối sống và đạo đức.

DIỆU LINH

Hội thảo công bố Kết quả điều tra kiến thức và hành vi về HIV/AIDS năm 2013

Vừa qua tại Hà Nội, Tổng cục Thống kê đã phối hợp với Cục phòng chống HIV/AIDS và Trung tâm phòng chống và kiểm soát bệnh dịch Hoa Kỳ tổ chức Hội thảo công bố Kết quả điều tra kiến thức và hành vi về HIV/AIDS năm 2013. Hội thảo thu hút sự tham dự của nhiều nhà nghiên cứu, quản lý và các cơ quan thông tấn, báo chí.

Được lồng ghép cùng cuộc khảo sát mức sống hộ gia đình Việt Nam. Đối tượng được điều tra là các cá nhân trong độ tuổi 15-49 trong các hộ gia đình đã tham gia khảo sát mức sống năm 2013 tại 3 địa bàn: Hà Nội, Tp. Hồ Chí Minh và Khánh Hòa. Mục đích của cuộc điều tra là thu thập thông tin về hiểu biết,

thái độ và các hành vi liên quan đến HIV/AIDS nhằm phục vụ hoạch định chính sách về phòng chống và giảm nhẹ HIV/AIDS. Qua đó có thể theo dõi, đánh giá tiến bộ đạt được các mục tiêu quốc gia về HIV/AIDS. Với các nội dung được đưa ra, cuộc điều tra có thể giúp đo lường hiểu biết về lây nhiễm HIV, thái độ phân biệt đối xử với người nhiễm HIV/AIDS, nhận thức về xét nghiệm, chăm sóc và điều trị người nhiễm HIV/AIDS.

Kết quả điều tra cho thấy, tỷ lệ người dân biết về HIV/AIDS là khá cao, chiếm 96,5%. Trong đó, 47,2% dân số ở 3 địa bàn khảo sát có hiểu biết đúng/tốt về các cách lây truyền HIV/AIDS. Về thái độ đối với người nhiễm HIV/AIDS, chỉ có 24,1% dân số có quan điểm/thái độ tích cực. Cụ thể là: Hà Nội 30,5%; Khánh Hòa 28,3%; Tp. Hồ Chí Minh 17,5%. Những người có học vấn cao có quan điểm tích cực hơn người có học vấn thấp. Đối với hành vi nguy cơ lây nhiễm HIV/AIDS, đáng lưu ý là có 21,5% trong số những người có quan hệ tình dục với người bán dâm/khách mua dâm không sử dụng bao cao su trong lần quan hệ gần đây nhất. 0,29% đàn ông trả lời có quan hệ đồng giới, trong đó 43,2% không sử dụng bao cao su trong lần quan hệ đồng giới gần đây nhất. Trở ngại chính trong việc sử dụng các biện pháp bảo vệ trong quan hệ tình dục không an toàn liên quan nhiều đến hiểu biết và hành vi hơn các lý do về tài chính.

Điều đó cho thấy, nhìn chung kiến thức và hành vi về HIV/AIDS còn khá thấp so với mục tiêu đề ra. Ví dụ, việc hiểu biết đúng về lây nhiễm HIV còn khá thấp so với mục tiêu quốc gia tới năm 2020 (47,2% so với 80%); Quan

điểm/thái độ tích cực đối với người nhiễm HIV cũng vẫn còn quá thấp so với mục tiêu quốc gia (24,1% so với 80%)...

Qua các kết quả được công bố, Hội thảo đã nhận được nhiều ý kiến trao đổi, thảo luận từ các đại biểu tham dự, đặc biệt là về kinh nghiệm khi thiết kế phương án điều tra, kinh nghiệm điều tra thực tế. Các đại biểu cũng hy vọng có thể tiến hành cuộc điều tra trên phạm vi toàn quốc, phục vụ đầy đủ nhu cầu thông tin về HIV/AIDS còn khan hiếm như hiện nay.

Kết quả của cuộc Điều tra này đã cung cấp các thông tin tham chiếu cùng với các nguồn thông tin khác về HIV/AIDS, giúp các nhà hoạch định chính sách có thông tin đa chiều phục vụ cho quá trình ra quyết định dựa trên các bằng chứng thực tế trong cuộc chiến phòng chống dịch HIV/AIDS.

PHẠM NGUYỄN

Hội thảo quốc tế: Nghiên cứu và giảng dạy tiếng Việt và Việt Nam học trong trường đại học

Ngày 12-13/12/2014, tại Hà Nội, Trường Đại học Khoa học xã hội và Nhân văn (Đại học Quốc gia Hà Nội) tổ chức Hội thảo quốc tế *Nghiên cứu và giảng dạy tiếng Việt và Việt Nam học trong trường đại học* với sự tham dự của các chuyên gia, các nhà khoa học trong nước và quốc tế. Mục đích của Hội thảo nhằm tăng cường hơn nữa việc nghiên cứu, giảng dạy tiếng Việt và Việt Nam học, tiến tới thành lập mạng lưới này trong các trường đại học. Bên cạnh đó, Hội thảo còn là nơi trao đổi của các nhà nghiên cứu, các chuyên gia có cùng mối quan tâm học thuật đối với tiếng Việt và Việt Nam học, là động lực cho việc kết

nối các nhà Việt Nam học, thúc đẩy việc quảng bá tiếng Việt như một máu chốt của văn hóa Việt Nam trong tiến trình hội nhập toàn diện với thế giới.

Phát biểu tại phiên khai mạc Hội thảo, GS. Nguyễn Văn Khánh - Hiệu trưởng Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn khẳng định, việc đánh giá vị thế của tiếng Việt và ngành Việt Nam học hiện nay đang là một trong những vấn đề trọng yếu đối với các nhà Việt Nam học trong nước và quốc tế, và đang có xu thế trở thành mối quan tâm của cộng đồng khoa học quốc tế. Điều này càng được thúc đẩy bởi bối cảnh toàn cầu hoá đang ảnh hưởng mạnh mẽ đến hoạt động giao lưu, hợp tác trong nghiên cứu khoa học.

Tại Hội thảo, các đại biểu tập trung vào các chủ đề chính sau: Thực trạng, phương thức tổ chức giảng dạy tiếng Việt và Việt Nam học tại các trường đại học; Chương trình, giáo trình, giảng dạy tiếng Việt như một ngoại ngữ; Phương pháp giảng dạy tiếng Việt và kiểm tra, đánh giá năng lực người học; Các nghiên cứu mới về Việt ngữ học; Nghiên cứu Việt Nam học từ góc độ liên ngành lịch sử, kinh tế, chính trị, văn hóa xã hội. Đây là những nội dung quan trọng liên quan trực tiếp đến quá trình đào tạo, định hướng chuyên ngành nghiên cứu, quảng bá tiếng Việt,... trong các trường đại học, cũng như với người nước ngoài khi học tập tiếng Việt, hoặc nghiên cứu tại Việt Nam. Đồng thời, cũng là những câu hỏi, bài toán và lời giải bước đầu về quá trình định vị ngành Việt Nam học từ nhiều cơ sở tham chiếu về lý luận và thực tiễn.

Tại phiên toàn thể, một số tham luận được các đại biểu quan tâm thảo

luận như: Một số ý kiến về kiểm tra đánh giá trong giảng dạy tiếng Việt như một ngôn ngữ thứ hai; Việc giảng dạy tiếng Việt thông qua trang chủ của Đại học TUFs; Vai trò của tiếng mẹ đẻ của người học tiếng Việt như một ngoại ngữ...

Từ việc phân tích nội dung, chia sẻ kinh nghiệm, chỉ ra một số khó khăn trong hoạt động thực tiễn, phác họa một số vấn đề về tác phẩm, tác giả..., các đại

biểu thống nhất cho rằng việc nghiên cứu, giảng dạy tiếng Việt và Việt Nam học trên thế giới đang là một nhu cầu quan trọng và cần thiết, vì thế cơ quan hữu quan của Việt Nam cần phối hợp với các cơ quan nghiên cứu, các trường đại học nước ngoài thúc đẩy việc giảng dạy tiếng Việt và ngành Việt Nam học phát triển theo cả chiều rộng và chiều sâu.

QT.

(Tiếp theo trang 27)

10. Nguyên chủ tịch quốc hội bàn về phương thức cầm quyền của Đảng, <http://tuanvietnam.vietnamnet.vn/2010-12-05-nguyen-chu-tich-quoc-hoi-ban-ve-phuong-thuc-cam-quyen-cua-dang>.
11. Nguyễn Hồng Phong (2000), *Một số vấn đề về học thuyết hình thái kinh tế xã hội văn hoá và phát triển*, Nxb. Khoa học xã hội, Hà Nội.
12. Hồ Bá Thâm (2005), “Phát triển nhân cách con người Việt Nam dưới tác động của toàn cầu hóa trong bối cảnh châu Á - Thái Bình Dương”, trong: *Kỷ yếu Hội thảo quốc tế “Toàn cầu hoá: Những vấn đề triết học ở châu Á - Thái Bình Dương”*, Hà Nội.
13. Trung Sơn (2007), *Nguyễn Khắc Viện và những di cảo chưa công bố*, <http://daibieunhandan.vn/default.aspx?tabid=78&NewsId=13746>.
14. Đỗ Kiên Trung (2010), *Chủ nghĩa tân thực dụng*, Nxb. Tri thức, Hà Nội.